

Отже, у результаті дослідження можна стверджувати, що мобільне навчання з підтримкою технологій (MALL) є потужним інструментом у процесі формування лексичної компетентності учнів. Використання мобільних додатків, інтерактивних завдань та мультимедійних ресурсів значно покращує ефективність засвоєння лексичного матеріалу, роблячи навчання більш доступним, індивідуалізованим та захопливим.

ЛІТЕРАТУРА

1. Смоліна С. В. Методика формування іншомовної лексичної компетенції. Іноземні мови. 2010. № 4. С. 16 - 23.
2. Boston Children's Digital Wellness Lab. Research Brief: Digital Media and Technology for Social-Emotional Learning. URL: <https://digitalwellnesslab.org/research-briefs/research-brief-digital-media-and-technology-for-social-emotional-learning/> (accessed April 6, 2025).
3. Chaka Ch. Portable Handheld Language Learning: From CALL, MALL to PALL. Handbook of Research on E-Learning Methodologies for Language Acquisition. Hershey: Information science reference, 2009. P. 539 - 553. <https://doi.org/10.4018/978-1-59904-994-6.ch033>
4. Clark M. The Use of Technology to Support Vocabulary Development of English Language Learners. Fisher Digital Publications, Education Masters, 2013. 84 p.
5. Farrell S. C. Thomas and Jacobs M. George. Essentials for successful English language teaching. Great Britain: MPG Book Group Ltd. 153 p.
6. Kucheruk O. Formation of Pupils' Lexical Competence by Computer Games in the study of Ukrainian Language. Information Technologies and Learning Tools, 2018. Vol. 63, No. 1. P. 47 - 55.
7. Stanley G. Language learning with technology. Cambridge University Press, 2013. 264 p.

Нога Катерина

Науковий керівник – доц. Цепенюк Тетяна

СТРАТЕГІЇ ПЕРЕКЛАДУ МЕДИЧНИХ ТЕРМІНІВ У СЕРІАЛАХ: ВІДПОВІДНІСТЬ НАУКОВОМУ ДИСКУРСУ ЧИ ГЛЯДАЦЬКИМ ОЧІКУВАННЯМ?

Вступ. Перегляд фільмів та серіалів є невід'ємною частиною культури та комунікації сьогодення, що впливає на розуміння різних професійних та життєвих сфер, зокрема медицини. Переклад медичної термінології у кінофільмах та серіалах є важливим фактором аудіовізуального перекладу, адже він має безпосередній вплив на сприйняття контенту глядачем. З однієї сторони, медичний переклад повинен відповідати науковому дискурсу та його терміносистемі, а з другої, повинен бути доступним для аудиторії без знання професійної медичної лексики. Тому, однією із основних проблем перекладу виступає локалізація: дотримання співвідношення достовірної термінології й доступності при перегляді відеопродукту.

Таким чином, актуальність теми зумовлена викликами, з якими стикається перекладач при спробі адаптувати складні медичні діалоги до мовної культури та специфіки цільової аудиторії.

Мета дослідження полягає у визначенні основних стратегій перекладу медичних термінів у серіалах та їх відповідності науковому дискурсу та глядацьким очікуванням.

Основний текст. Світ медицини активно прогресує у зв'язку з появою нових хвороб, способів лікування, медичних препаратів, інституцій тощо. Й нова термінологія у світі кіно

також намагається йти в ногу з часом, відображаючи реальні випадки їх застосувань у сюжетах телеекранів. Медична термінологія вважається однією із найскладніших у світі для розуміння, її переклад вимагає спеціальних навичок та стратегій, включаючи аудіовізуальний переклад кінофільмів. Багато науковців досліджували такі стратегії та проблеми перекладу, зокрема, як передати точний зміст та одночасно адаптувати його до культурних особливостей мови. Так, у своєму дослідженні Б.М. Колодій та Г.О. Романчук зазначають, що при дублюванні з англійської на українську мову серіалу “Добрий лікар” при перекладі медичної термінології найбільше застосовується стратегія семантичного перекладу в поєднанні з прийомом запозичення [1]. І. Сапожник, Т. Сурodeйкіна, Б.О. Урсакий виділяють транскодування, як стратегію перекладу у серіалі “Доктор Хаус”, зокрема адаптацію, транслітерацію, транскрипцію та змішане кодування [2]. Іноземні науковці Д. Лозано, А. Матамала [5], М. Каролі [4], Р. Нуштаєва [8] найчастіше застосовували стратегії транслітерації, калькування та використовували усталені еквіваленти, рідше виявляли узагальнення, вилучення, додавання та гіпонімізацію.

Матеріалом нашого дослідження слугує американський телесеріал жанру медичної драми “Добрий лікар”, представлений на платформі Netflix в оригінальній озвучці з українськими субтитрами [3]. Оскільки зараз доволі популярно дивитися іноземні серіали мовою оригіналу, переклад медичних термінів є непростим викликом, аби зберегти наукову точність та водночас доступно передати зміст глядачеві. Всього для аналізу ми методом суцільної вибірки виокремили 30 медичних термінів.

Розгляньмо найпоказовіші приклади вживання медичних термінів з першого по десятий епізод першого сезону. Розпочати варто із найпоширенішого прийому– дослівного перекладу: jugular vein - яремна вена, brachiocephalic - брахіоцефальна вена, vein superior vena cava - верхня порожниста вена [3]. В цьому випадку всі перекладені терміни є правильними та зберегли свій зміст.

“-Trauma color coding - who knows it?	“-Що означають кольорові мітки?
-Green - walking wounded. Yellow - observation.	-Зелена - легка травма. Жовта - нагляд.
Red needs immediate attention.	Червона - потребує уваги.
-And black go straight to the morgue”[3].	- Чорна одразу в морг”[3].

Цікавим є наступний приклад:

“Chuck! Chuck? Code blue! Chuck, can you hear me?”[3].	“Чаку? Чаку! Код “синій”! Чаку, ви мене чуєте?”[3].
--	---

Медичне сортування такого типу присутнє й в Україні, хоча частіше використовуються спеціальні медичні картки з інформацією про стан пацієнта та вже надану медичну допомогу. Та переклад чіткий і зрозумілий глядачеві, що може бути навпаки у другому прикладі. Код “синій” в українських лікарнях почали застосовувати лише з кінця 2023 року у не багатьох містах, тому дослівний переклад може бути незрозумілим, краще застосувати описовий метод перекладу: Код “синій” - негайна допомога/негайна реанімація тощо.

“...Hand me the Metz and a pick-up. I'm isolating the descending aorta”[3]. “...Дайте мені ножиці та кювету. Я ізольовую висхідну аорту”[3].

У цьому варіанті перекладу можемо побачити низку помилок. Якщо вилучити повну назву ножиців Metz (Metzenbaum Scissors [7]) - ножиці Метценбаума чи просто операційні ножиці - великої помилки не буде, то pick-up [7] все ж перекладено не зовсім коректно, краще використати слово “пінцет” або ще конкретніше “хірургічний/анатомічний пінцет”. Та найголовніша помилка, яка може нести за собою наслідки в медичному перекладі, - це висхідна аорта. Адже descending aorta - це низхідна аорта, яка від серця прямує до живота та нижче, а висхідна аорта - навпаки [6]. Тоді варто цей термін перекласти, як ascending aorta.

У серіалі також спостерігалось чимало вилучень, спрощень та генералізацій: “...I think I remember enough of Anatomy 101 to know where the jugular vein is”[3]. “...У мене достатньо досвіду для цього”[3].

У цьому ж випадку зміст та ідея не передані точно. В українській мові немає відповідника для Anatomy 101, але вилучати це з перекладу буде дорівнювати втраті культурних особливостей. Кращими варіантами для української аудиторії можуть бути: Анатомія для першого курсу, Базова анатомія.

Розгляньмо наступний приклад:

“Is this the OR scheduler?”[4]. “Це черговий хірург?”[4].

Тут також спостерігаємо певне спрощення. Зазвичай, на такого плану дзвінків відповідають спеціальні люди: медсестри, координатори хірургії тощо.

“-He had one glass.

-Transplant registry doesn't quantify things like that”[3].

“-Лише один келих.

-Для комісії неважливо скільки саме”[3].

За сюжетом, пацієнт повинен назавжди залишити випивку для майбутньої пересадки печінки, та він зірвався й випив келиха, що автоматично видаляє його зі списку людей, що стоять в черзі на трансплантацію. За такими речами, зазвичай, й стежить комісія, тому переклад локалізований для глядачів

“Yes! The Free-Flap. He's checked into the penthouse suite, resting comfortably, I'm sure”[3]. “Пересадка тканин. Відпочиває у пентхаусі. Впевнений, з ним все добре”[3].

Для американських лікарів The Free-Flap є локальним виразом, який не потребує жодних додаткових пояснень. В українській мові точного аналогу не зазначається, тому перекладач спростив вираз до “Пересадка тканин”, що передає його точне значення [6], таким чином хоч втрачається локальність оригіналу, але враховується адаптація для розуміння глядачем.

Висновки. Отже, під час дослідження проведеного на основі десяти епізодів першого сезону телесеріалу “Добрий лікар”, проаналізовано понад 30 прикладів медичних термінів, 10 з яких було описано у цьому дослідженні. Базуючись на прикладах, ми виявили такі прийоми,

які при перекладі субтитрів застосовувалися найбільше: дослівний переклад 40%, генералізація 20%, спрощення 15%, вилучення 10%, інші прийоми (транскодування, адаптація тощо) 15%. Дослівний переклад застосовувався найчастіше для збереження оригінального значення медичного терміна, тоді як інші прийоми застосовувалися здебільшого для культурної адаптації та доступності. Перспективою подальших досліджень є аналіз додаткових епізодів, сезонів чи інших серіалів та фільмів, переклад їхніх субтитрів та вивчення впливу на аудиторію.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Колодій Б. М., Романчук Г. О. Стратегії й тактики медичного перекладу під час дублювання кінострічок (на матеріалі україномовного перекладу американського телесеріалу “Добрий лікар”). Research bulletin. Series: Philological sciences. 2023. № 205. С. 75–84. URL: <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2023-205-11>
2. Сапожник І., Суродейкіна Т., Урсакий Б.-О. Особливості перекладу медичних термінів у серіалі House M.D: трансформації. Lingua libera. 2024. № 2. URL: <https://doi.org/10.36074/lingua.issue2.004>
3. Good doctor. Netflix. URL: <https://www.netflix.com/browse?jbv=80176893>
4. Karoli M. Translating Medical Terminology in the Subtitling of Medical Dramas : Master's thesis. Osijek, 2024. 47 p.
5. Lozano D., Matamala A. The translation of medical terminology in TV fiction series: the Spanish dubbing of E.R | Vigo International Journal of Applied Linguistics. Revistas Universidad de Vigo. URL: <https://revistas.uvigo.es/index.php/vial/article/view/31>
6. Medical Dictionary. The Free Dictionary. URL: <https://www.thefreedictionary.com>
7. Michael R. Visenio. Commonly Used Surgical Instruments. URL: https://www.facs.org/media/wgcmaleet/common_surgical_instruments_module.pdf
8. Nushtaeva R. Voice-over translation of medical terminology in an audiovisual product: Translation and Localization of Technical Texts (6211NX031). Kaunas, 2019. 88 p.

Комар Денис

Науковий керівник – доц. Дацків Ольга

ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-РЕСУРСІВ ДЛЯ РОЗВИТКУ ВМІНЬ ТВОРЧОГО ПИСЬМА УЧНІВ 10 КЛАСУ

В сучасних умовах наша держава потерпає від багатьох кризових явищ, найбільшим з яких є військова агресія. Війна змінює усі сфери нашого життя, у тому числі освітній процес, через що останній вимушений розвиватися в напрямку розвитку цифрових технологій та дистанційного/асинхронного навчання. Також варто зазначити, що використання технологій зумовлене не лише кризовими явищами, а й планомірним розвитком світового освітнього середовища. Технологічні зміни стосуються не лише дистанційної форми навчання, але й очної. У сучасній освітній реальності, де цифрова грамотність є однією з ключових компетентностей, використання онлайн-ресурсів у навчальному процесі стає не лише актуальним, а й необхідним.

Використання творчих завдань під час навчання допомагає вчителю активніше залучити учнів до участі в освітньому процесі. Такі завдання є корисними у навчанні усіх видів мовленнєвої діяльності учнів, зокрема письма. Онлайн-ресурси створюють багато можливостей для розвитку креативного письма. Опанування вміннями письма сприяє розвитку критичного та креативного мислення, формуванню актуальних навичок, необхідних для